

## 1. Souhrnné výsledky zdravotnických účtů

V této části publikace jsou uvedeny souhrnné údaje ze zpracování zdravotnických účtů České republiky za roky **2010–2022** v rozdělení podle **zdroje financování, druhu zdravotní péče a typu jejího poskytovatele**.

Během posledních let došlo k několika revizím výdajů na zdravotní péči, z toho důvodu nejsou údaje v této publikaci srovnatelné s daty zveřejněnými v minulých letech ve starších publikacích. Podrobnější informace lze nalézt v kapitole „Úvod“. Metodika a vysvětlení pojmů používaných napříč publikací je uvedena v kapitole „Metodická příloha“.

### 1.1. Celkové výdaje na zdravotní péči

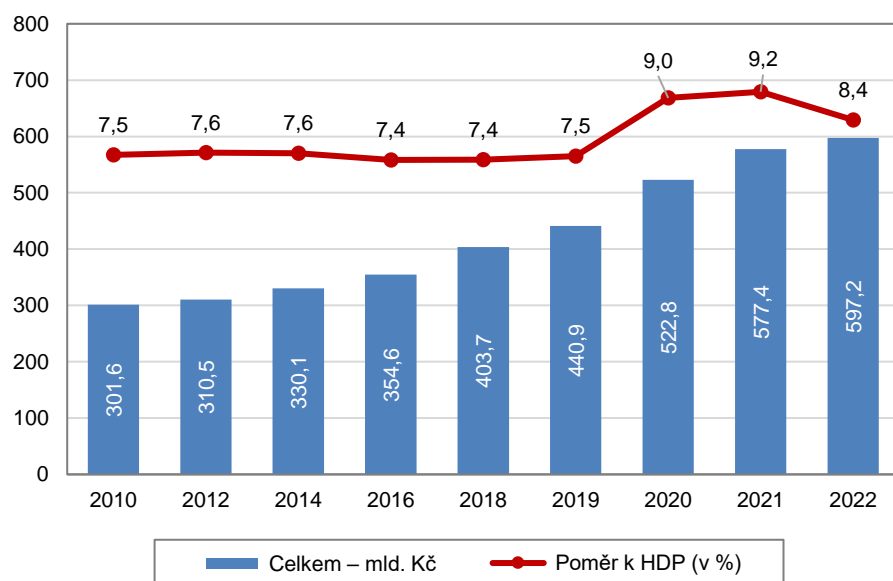
V roce 2022 činily **celkové výdaje na zdravotní péči<sup>1</sup>** v Česku **597,2 mld. Kč**. Meziročně vzrostly „jen“ **o 3,4 %, což je nejnižší nárůst výdajů od roku 2015**. K rekordnímu zvýšení výdajů došlo v roce 2020 v souvislosti s epidemií onemocnění covid-19, a to o 18,6 %. V předcovidových letech se výdaje každoročně zvyšovaly, v roce 2019 byl nárůst o 9,2 %.

**Od roku 2010** bylo na zdravotní péči v Česku vynaloženo **necelých 5,2 bil. Kč** z toho přibližně polovina za posledních pět let.

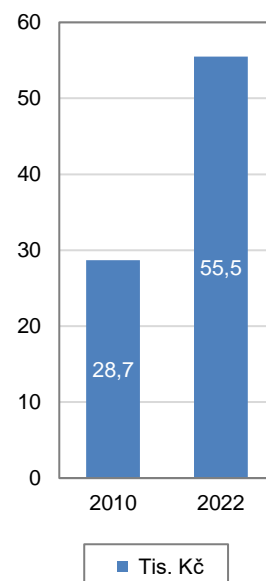
Pro rok **2023** je odhadovaná výše výdajů na zdravotní péči ve výši **627 mld. Kč**. Meziročně by tak došlo ke zvýšení výdajů o 5 %.

**Graf č. 1.1. Výdaje<sup>1</sup> na zdravotní péči v Česku – základní ukazatele, 2010–2022**

**a) absolutně v mld. Kč a jako % HDP**



**b) na 1 obyvatele v tis. Kč**



**Zdroj: ČSÚ 2024, Zdravotnické účty ČR 2010–2022**

Na rekordním nárůstu výdajů v roce 2020 se podílely především veřejné zdroje, ze kterých bylo vydáno o 87 mld. Kč více. Z toho 52 mld. Kč pocházelo z veřejného zdravotního pojištění a 35 mld. Kč z veřejných rozpočtů. V roce 2021 došlo sice opět k nárůstu výdajů, jednalo se ale především o výdaje z veřejného zdravotního pojištění (o 42 mld. Kč více než v roce 2020), zatímco u veřejných rozpočtů došlo oproti

<sup>1</sup> Zahnují pouze běžné (provozní/neinvestiční) výdaje na zdravotní péči. Nezahrnují se např. investiční výdaje na nákup a modernizaci přístrojového vybavení, výstavbu a rekonstrukci zdravotnických zařízení, výdaje na zdravotnický výzkum, vývoj a vzdělávání zdravotnického personálu, které jsou financované ze státního rozpočtu.



předchozímu roku k poklesu o 2,4 mld. Kč. V roce 2022 došlo k nárůstu výdajů z veřejných zdrojů o 6,5 mld. Kč. Tento oproti předchozím rokům relativně nižší nárůst ovlivnil jak pokles výdajů z veřejných rozpočtů (o 8,7 mld. Kč méně), tak i nižší nárůst výdajů zdravotních pojišťoven. Výdaje zdravotních pojišťoven se meziročně zvýšily jen o 15,2 mld. Kč, v předchozích covidových letech rostly výdaje pojišťoven daleko výrazněji. Z hlediska druhu poskytované péče došlo k nejvyššímu navýšení výdajů u ambulantní léčebné péče (o 22,6 mld. Kč). Naopak o 17,5 mld. Kč méně bylo v roce 2022 zaznamenáno u preventivní péče, což souvisí s pandemií onemocnění covid 19, neboť v této kategorii byly zahrnuty zdravotní služby/péče týkající se tohoto onemocnění (např. antigenní a PCR testy nebo očkování).

Celkové výdaje na zdravotní péči se kromě absolutního vyjádření především pro mezinárodní srovnání poměrují nejčastěji k hrubému domácímu produktu (HDP). V letech 2010–2019 se **podíl výdajů na zdravotní péči na HDP** v Česku razantně neměnil a činil v průměru 7,4 %. V **roce 2020 se zvýšil na necelých 9 % HDP** a **v roce 2021 dokonce na 9,2 % HDP**. Následující rok (2022) došlo ke snížení **na 8,5 % HDP**, nicméně stále je podíl výdajů na zdravotní péči na HDP vyšší než v letech předcovidových.

Kromě podílu celkových výdajů na zdravotní péči na HDP, který je ovlivněn vývojem HDP v jednotlivých zemích i specifikou jejich ekonomik, se pro mezinárodní srovnání uvádí **celkové výdaje na zdravotní péči připadající na jednoho obyvatele**, které se v Česku každoročně zvyšují. Mezi lety 2010 a 2021 došlo ke zvýšení výdajů na zdravotní péči v přepočtu na jednoho obyvatele o 26,8 tis. Kč na **55,5 tis. Kč v roce 2022**. Meziročně došlo k relativně zanedbatelnému zvýšení (o 513 Kč).

## 1.2. Výdaje na zdravotní péči podle zdrojů financování

Financování zdravotní péče je základním ukazatelem zdravotnických účtů. Mezinárodní manuál SHA 2011 definuje tři základní **zdroje financování** zdravotní péče, a to:

1. **Veřejné zdroje** - zahrnují především finanční prostředky získané v rámci **povinného zdravotního pojištění** (podrobněji viz kapitola 2.2. „Zdravotní pojišťovny“) a dále prostředky z **veřejných rozpočtů** (podrobněji viz kapitola 2.1. „Veřejné rozpočty“), které zahrnují jak finanční zdroje získané na zdravotní péči **přímo ze státního rozpočtu**<sup>2</sup> nejčastěji z kapitoly Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva práce a sociálních věcí, tak i výdaje místních rozpočtů, kam patří především **krajské rozpočty**.
2. **Soukromé zdroje** – zahrnují platby na zdravotní péči **neziskových institucí, dobrovolné zdravotní pojištění (cestovní pojištění) a závodní (podnikovou) preventivní péče**.
3. **Přímé platby domácností** - zahrnují **přímé výdaje příjemců zdravotní péče (pacientů)** nebo jejich případnou **spoluúčast** (podrobněji viz kapitola 2.3. „Domácnosti“).

V Česku je zdravotní péče financována **primárně z veřejných zdrojů** (85 % v roce 2022). Zdravotní pojišťovny zaplatily v roce 2022 celkem 71,4 % veškeré zdravotní péče v Česku. Z veřejných rozpočtů šlo na zdravotní péči 13,5 % z celkových výdajů na zdravotní péči v Česku. Dále se na financování zdravotní péče podílely domácnosti z 14,3 % a nejméně soukromé zdroje z 0,7 % v roce 2022.

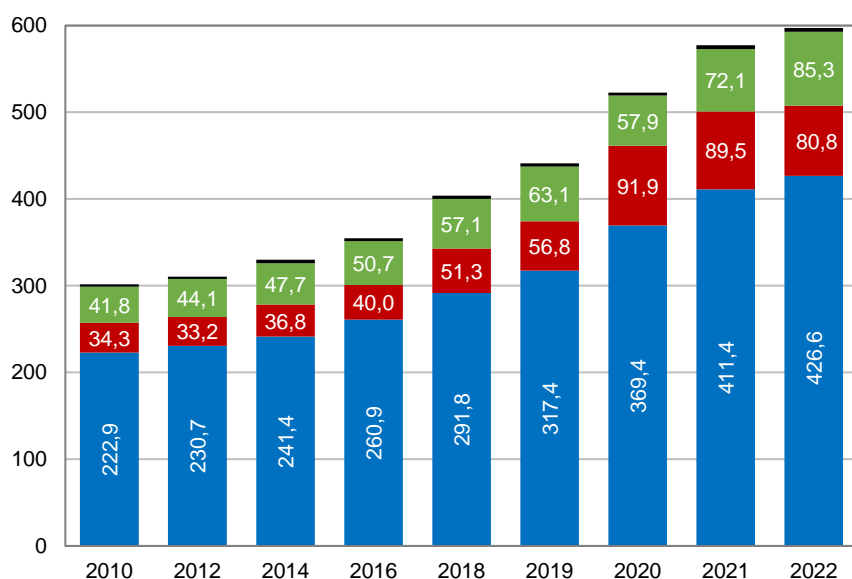
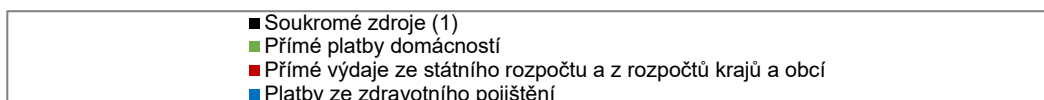
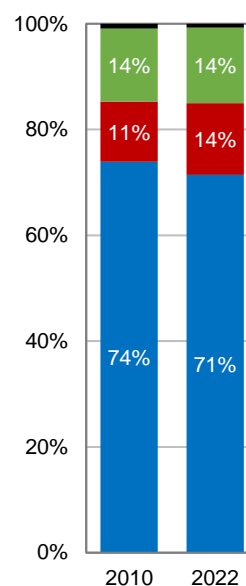
Tab. č. 1.1. Výdaje na zdravotní péči v Česku podle zdrojů financování, 2010–2022 (mld. Kč)

Zdroje financování	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	Na 1 obyv. v r. 2022 (v Kč)
<b>Veřejné zdroje</b>	257,2	287,4	343,1	374,2	461,3	500,9	507,4	47 160
zdravotní pojišťovny	222,9	249,3	291,8	317,4	369,4	411,4	426,6	39 652
státní rozpočet	27,5	31,8	42,8	47,6	78,9	78,1	70,7	6 573
krajské a obecní rozpočty	6,8	6,3	8,4	9,2	13,0	11,4	10,1	935
<b>Soukromé zdroje</b>	2,7	2,6	3,4	3,6	3,6	4,4	4,4	411
neziskové organizace	1,3	1,3	1,6	1,7	1,7	1,8	1,7	160
závodní preventivní péče–podniky	0,9	0,9	1,2	1,3	1,3	2,3	2,0	188
dobrovolné zdravotní pojištění	0,4	0,5	0,6	0,7	0,5	0,3	0,7	63
<b>Domácnosti</b>	41,8	49,2	57,1	63,1	57,9	72,1	85,3	7 930
<b>Celkem</b>	<b>301,6</b>	<b>339,3</b>	<b>403,7</b>	<b>440,9</b>	<b>522,8</b>	<b>577,4</b>	<b>597,2</b>	<b>55 501</b>

Zdroj: ČSÚ 2024, Zdravotnické účty ČR 2010–2022

<sup>2</sup> Ze státního rozpočtu jsou rovněž hrazeny platby na zdravotní pojištění (zde nejsou ve výdajích zahrnuty) za tzv. státní pojištěnce (děti, studenty, osoby na mateřské a rodičovské dovolené, důchodce, uchazeče o zaměstnání aj.). Od 1. 1. 2022 do 31. 8. 2022 bylo pojistné vyměřeno na 1 967 Kč za jednoho státního pojištěnce. Poté bylo od 1. 9. 2022 do 31. 12. 2022 sníženo na 1 487 Kč. Průměrná měsíční platba za rok 2022 dosáhla výše 1 767 Kč, čímž zůstala zachována na úrovni roku 2021.



**Graf č. 1.2. Výdaje na zdravotní péči v Česku podle hlavních zdrojů financování, 2010–2022****a) absolutně v mld. Kč****b) struktura v %**

(1) Zahrnují programy dobrovolného zdravotního pojištění (cestovní pojištění), neziskové organizace a závodní preventivní péči v podnicích.

Zdroj: ČSÚ 2024, Zdravotnické účty ČR 2010–2022

### Veřejné zdroje

V letech 2010 až 2019 se veřejné zdroje podílely v průměru z 85 % na financování zdravotní péče v Česku. V roce 2020 došlo ke zvýšení tohoto podílu na 88 % z důvodu výskytu pandemie covid-19. Další covidový rok 2021 se podíl snížil na 87 %. V roce 2022 došlo k dalšímu snížení na 85 %, což je předcovidový průměr. Z **veřejných zdrojů** šlo v roce 2022 na zdravotní péči celkem **507,4 mld. Kč** – meziročně o 6,5 mld. Kč více, což je nejnižší zvýšení od roku 2014. Rekordní nárůst výdajů nastal v roce 2020, kdy se výdaje oproti předchozímu roku zvýšily o 87,1 mld. Kč. V přepočtu na jednoho obyvatele činily výdaje z veřejných zdrojů v roce 2022 v průměru 47,2 tis. Kč, což je o 542 Kč méně než v roce 2021. Celkově bylo z veřejných zdrojů na zdravotní péči od roku 2010 vydáno **celkem 4,4 bilionu Kč**.

V rámci **veřejného financování zdravotní péče** v České republice převládá financování prostřednictvím plateb z **veřejného zdravotního pojištění**. Zdravotní pojišťovny vydaly v roce 2022 o 15,3 mld. Kč více na financování zdravotní péče oproti roku předchozímu, a to celkem **426,6 mld. Kč**. Z veřejných rozpočtů šlo v roce 2022 na zdravotní péči celkem 80,8 mld. Kč, což je o rekordních 8,7 mld. Kč méně než v roce předchozím.

### Soukromé zdroje

**Výdaje ze soukromých zdrojů** pokrývají každoročně necelé 1 % z celkových výdajů na zdravotní péči. V roce 2022 činily celkové výdaje 4,4 mld. Kč.

**Neziskové organizace** vydaly na zdravotní péči 1,7 mld. Kč. Větší část výdajů neziskových organizací spojených se zdravotnictvím jde na sociální služby, které nejsou do celkových výdajů na zdravotní péči zahrnovány. Konkrétně se v roce 2022 jednalo o částku 22 mld. Kč.

Pro **podnikovou sféru** je účast na financování zdravotní péče spíše vedlejší, i když (z pohledu právních norem) nutnou aktivitou. V roce 2022 činily výdaje za závodní preventivní péči celkem 2 mld. Kč.

**Dobrovolné zdravotní pojištění** zahrnuje v Česku pouze cestovní pojištění<sup>3</sup> a jeho podíl na celkových nákladech na zdravotní péči byl v Česku zcela zanedbatelný, konkrétně se jednalo o částku 678 mil. Kč. Meziročně došlo ke zvýšení výdajů o 356 mil. Kč, což je nárůst o skoro 60 %. Pokles výdajů v předchozích letech souvisel s omezeným cestováním během pandemie onemocnění covid-19 a tím pádem nižší mírou sjednávání cestovního pojištění. V roce 2022 se hodnoty vrátily do normálu.

Tab. č. 1.2. Výdaje na zdravotní péči ze soukromých zdrojů za roky 2010-2022 (mil. Kč)

Zdroj financování/Druh zdravotní péče	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	Na 1 obyv. v r. 2022 (v Kč)
Soukromé zdravotní pojišťovny	427	478	602	684	512	322	678	63
Neziskové organizace	1 333	1 252	1 633	1 665	1 704	1 785	1 727	160
Podniky - závodní preventivní péče	901	915	1 197	1 251	1 345	2 329	2 022	188
<b>Celkem</b>	<b>2 661</b>	<b>2 645</b>	<b>3 431</b>	<b>3 600</b>	<b>3 560</b>	<b>4 436</b>	<b>4 427</b>	<b>411</b>

Zdroj: ČSÚ 2024, Zdravotnické účty ČR 2010–2022

## Domácnosti

Podíl výdajů na zdravotní péči pocházejících z přímých plateb domácností na celkových výdajích na zdravotní péči byl v roce 2022 celkem 14,3 %. **Absolutní výdaje domácností na zdravotní péči v roce 2022 činily 85,3 mld. Kč.** Meziročně došlo ke zvýšení o 13,2 mld. Kč, což bylo především způsobeno zvýšením výdajů za léčebnou ambulantní péči a za léčiva a ostatní zdravotnický materiál. Na obě tyto kategorie jde z kapes domácností nejvíce peněz (např. se jedná o platby u stomatologů za nadstandardní služby a materiál). Dále si domácnosti z vlastních prostředků hradí platby za lázeňské pobyty, nadstandardně vybavené pokoje v nemocnicích nebo platby za různá potvrzení např. u praktických lékařů a regulační poplatky za pohotovostní služby.

**Podrobnější informace týkající se výdajů zdravotních pojišťoven, domácností a výdajů z veřejných rozpočtů jsou uvedeny v samostatných kapitolách.**

<sup>3</sup> Obyvatelé Česka nemohou k hrazení zdravotní péče s výjimkou cestovního připojištění využívat dobrovolné zdravotní připojištění.



### 1.3. Výdaje na zdravotní péči podle druhu poskytnuté péče

Druhý významný pohled na problematiku zdravotní péče souvisí s druhem poskytované péče.

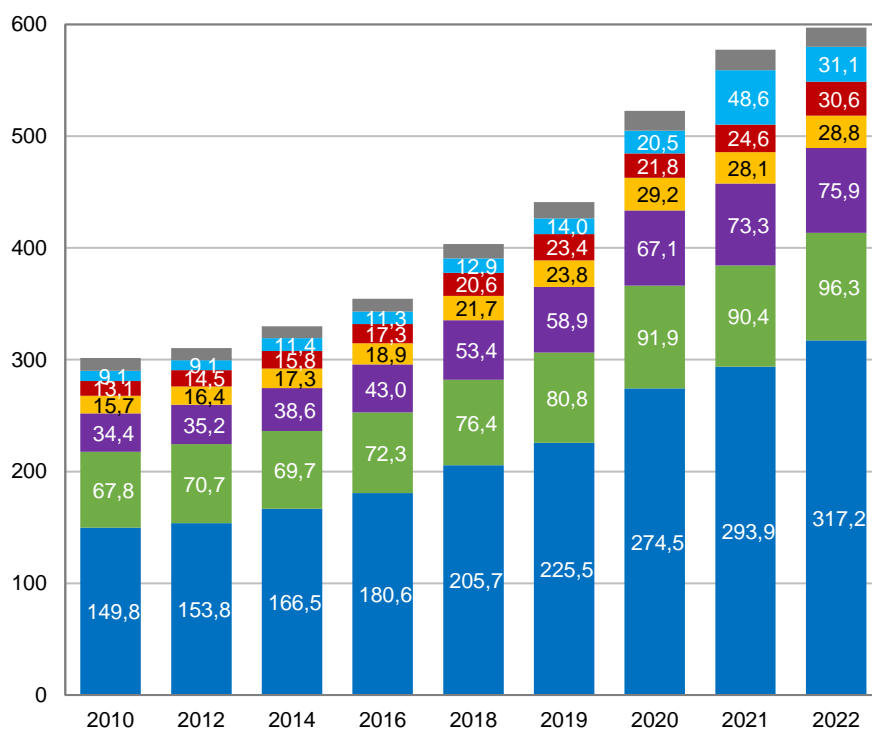
**Zdravotní péčí** se rozumí péče poskytovaná akreditovanými institucemi nebo jednotlivci, kteří využívají lékařských, zdravotnických a ošetrovatelských znalostí a technologií. Cílem zdravotní péče je například podpora zdraví, prevence onemocnění, léčení nemocí a snižování předčasné úmrtnosti, péče o osoby s chronickými nemocemi, péče o osoby se zdravotním postižením, invalidy a handicapované.

**Zdravotní péče o pacienta zahrnuje standardní kroky léčebného procesu** – stanovení diagnózy, formace léčebného plánu, předepsání léku či terapie, diagnostiku a lékařské hodnocení, provedení léčby a hodnocení výsledků. Osobní zdravotní péče zahrnuje léčebnou, rehabilitační, dlouhodobou zdravotní péči, podpůrné služby (laboratoře, zobrazovací metody a dopravu pacientů) a v neposlední řadě i léky a terapeutické pomůcky.

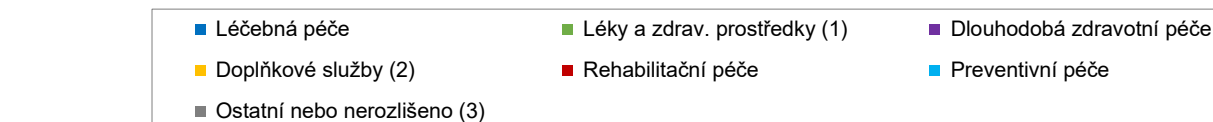
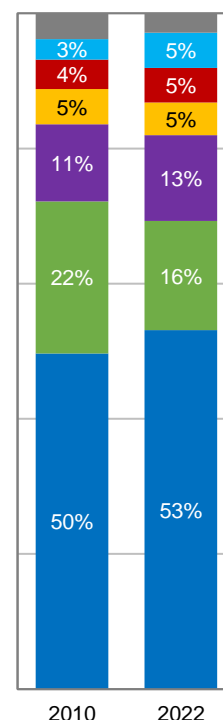
Do zdravotní péče patří podle metodiky SHA i služby, které jsou zaměřeny na zlepšení celkového zdravotního stavu populace či efektivity systému zdravotnictví. Tyto služby jsou cíleny na celou populaci (nebo části populace) a mají zlepšit celkové zdravotní standardy nebo efektivitu a výkonnost systému zdravotnictví. Patří sem například některé preventivní programy.

Graf č. 1.3. Výdaje na zdravotní péči v Česku podle druhu poskytnuté péče, 2010–2022

a) absolutně v mld. Kč



b) struktura v %



(1) Zahrnují léky na předpis, volně prodejné léky a další zboží krátkodobé spotřeby např. obvazy, elastické kompresivní punčochy, inkontinenční pomůcky. **Nezahrnuje**, dle manuálu SHA, výdaje na léky **spotřebované přímo** ve zdravotnických zařízeních.

(2) Zahrnuje dopravu pacientů, laboratorní služby a zobrazovací metody.

(3) Zahrnuje správu systému zdravotní péče a ostatní zdravotní péči jinde nezařazenou.

V Česku směřuje přibližně polovina výdajů na **léčebnou péči**, konkrétně to bylo 53 % v roce 2022. Další významná část z celkových výdajů jde na **léky a zdravotnické prostředky (16 %)** a na **dlouhodobou zdravotní péči (13 %)**. Menší část pak na **preventivní péči, doplňkové služby** nebo **rehabilitační péči (u všech 5 %)**. Výdaje na **správu systému zdravotní péče** činí přibližně jen **2 %** celkových výdajů.

Tabulka č. 1.3. Výdaje na zdravotní péči v Česku podle druhu péče v letech 2010–2022 (mln. Kč)

Druh péče	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	Na 1 obyv. v r. 2022 (v Kč)
<b>Léčebná péče<sup>1)</sup></b>	<b>149,8</b>	<b>171,9</b>	<b>205,7</b>	<b>225,5</b>	<b>274,5</b>	<b>293,9</b>	<b>317,2</b>	<b>29 484</b>
lůžková	75,0	85,4	103,1	112,0	149,7	155,6	156,0	14 498
denní	4,2	4,9	5,8	6,3	7,3	7,5	7,8	725
ambulantní	70,4	81,4	96,6	106,9	117,1	130,5	153,1	14 226
<b>Dlouhodobá péče<sup>2)</sup></b>	<b>34,4</b>	<b>40,7</b>	<b>53,4</b>	<b>58,9</b>	<b>67,1</b>	<b>73,3</b>	<b>75,9</b>	<b>7 056</b>
lůžková	28,8	34,1	44,7	49,2	55,3	60,2	62,2	5 778
denní	1,5	1,7	2,2	2,5	2,8	3,2	3,3	306
domácí	4,1	4,9	6,4	7,1	9,0	9,9	10,5	972
<b>Rehabilitační péče<sup>3)</sup></b>	<b>13,1</b>	<b>16,3</b>	<b>20,6</b>	<b>23,4</b>	<b>21,8</b>	<b>24,6</b>	<b>30,6</b>	<b>2 844</b>
lůžková (včetně lázeňské)	6,6	8,7	11,4	13,0	10,7	12,4	16,6	1 547
ambulantní	6,6	7,6	9,1	10,4	11,1	12,3	13,9	1 296
<b>Preventivní péče<sup>4)</sup></b>	<b>9,1</b>	<b>10,5</b>	<b>12,9</b>	<b>14,0</b>	<b>20,5</b>	<b>48,6</b>	<b>31,1</b>	<b>2 889</b>
z toho Programy pro včasné odhalení nemocí	0,9	1,0	1,3	1,2	7,4	19,7	6,4	595
z toho Imunizační programy	1,4	1,7	2,0	2,3	2,3	16,3	12,4	1 152
<b>Doplňkové služby</b>	<b>15,7</b>	<b>17,9</b>	<b>21,7</b>	<b>23,8</b>	<b>29,2</b>	<b>28,1</b>	<b>28,8</b>	<b>2 677</b>
Laboratorní služby <sup>5)</sup>	7,1	8,2	9,8	10,9	12,6	12,7	13,5	1 251
Zobrazovací metody <sup>5)</sup>	1,6	1,8	2,3	2,5	2,7	2,9	3,3	307
Doprava pacientů	7,1	7,9	9,7	10,5	13,9	12,6	12,0	1 119
<b>Léky a zdrav. prostředky</b>	<b>67,8</b>	<b>70,9</b>	<b>76,4</b>	<b>80,8</b>	<b>91,9</b>	<b>90,4</b>	<b>96,3</b>	<b>8 952</b>
Léky a zdravotnický materiál <sup>6)</sup>	59,6	61,2	66,2	69,9	80,6	77,1	83,1	7 726
Terapeutické pomůcky	8,2	9,7	10,2	10,8	11,3	13,3	13,2	1 226
<b>Správa systému zdravotní péče<sup>7)</sup></b>	<b>8,6</b>	<b>8,6</b>	<b>9,2</b>	<b>10,0</b>	<b>10,8</b>	<b>11,7</b>	<b>11,9</b>	<b>1 103</b>
<b>Ostatní nebo nerozlišeno</b>	<b>3,0</b>	<b>2,5</b>	<b>3,9</b>	<b>4,5</b>	<b>7,0</b>	<b>6,8</b>	<b>5,4</b>	<b>497</b>
<b>Celkem</b>	<b>301,6</b>	<b>339,3</b>	<b>403,7</b>	<b>440,9</b>	<b>522,8</b>	<b>577,4</b>	<b>597,2</b>	<b>55 501</b>

(1) Zahnuje i domácí léčebnou péči, výdaje na ni jsou však v ČR zanedbatelné, v roce 2022 dosáhly 377 mil. Kč.

(2) Zahnuje širokou škálu služeb lékařské a osobní péče, které jsou spotřebovávány s prvotním cílem ulevit od bolesti a utrpení a zmenšit nebo zvládnout zhoršení zdravotního stavu pacientů se stupněm dlouhodobé závislosti.

(3) Zahnuje výdaje na zdravotní péči poskytovanou v zařízeních rehabilitační péče (včetně lázeňských) zaměřených na odstranění zdravotních omezení a potíží pocítovaných pacientem a opětovné docílení odpovídajícího zdravotního stavu.

(4) Zahnuje imunizační programy (i očkování proti onemocnění covid-19), programy pro včasné odhalení nemocí (např. screeny zhoubných nádorů, testy na covid-19), programy pro sledování zdravotního stavu (např. různé preventivní prohlídky) a informační a poradenské programy.

(5) Nezahrnuje výdaje za laboratorní služby a zobrazovací metody prováděné jako součást léčebné péče.

(6) Nezahrnuje výdaje na léky spotřebované přímo v lůžkových zdravotnických zařízeních (např. tzv. centrové léky), které jsou v této tabulce dle metodiky SHA 2011 součástí výdajů za léčebnou péči. Tyto výdaje jsou uvedeny jako součást výdajů na léky celkem v kapitole 3.3.

(7) Zahnuje především správu zdravotních pojišťoven a dále správu rezortu zdravotnictví, tj. provoz Ministerstva zdravotnictví, hygienických stanic, SZÚ, SÚKL nebo ÚZIS.



## Léčebná péče

Meziročně došlo k **navýšení výdajů na léčebnou péči o 23,3 mld. Kč** (o 8 %), čímž výdaje na léčebnou péči překročily hranici **300 mld. Kč**. Výdaje na léčebnou péči tak v roce 2022 činily rekordních **317,2 mld. Kč**. **Za období 2010–2022** byly celkové výdaje na léčebnou péči **2,6 bil. Kč**. V roce 2022 činily výdaje na jednoho obyvatele na léčebnou péči **29,5 tis. Kč**.

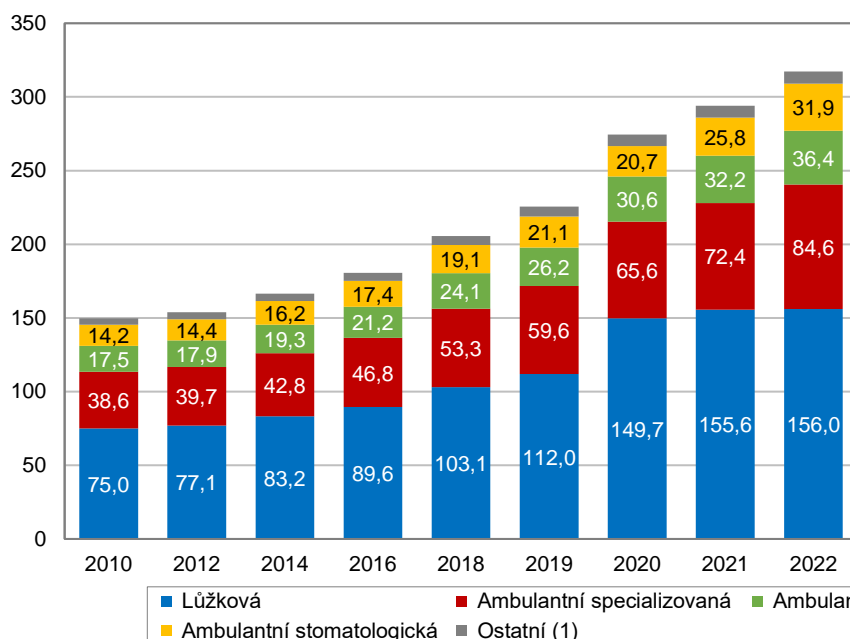
Léčebnou péči lze rozdělit na lůžkovou, denní, domácí a ambulantní. Ambulantní léčebnou péči lze dále rozdělit na specializovanou, všeobecnou, stomatologickou a ostatní ambulantní léčebnou péči jinde nezařazenou. Výdaje na lůžkovou léčebnou péči a ambulantní léčebnou péči byly v roce 2022 téměř vyrovnané. Na ambulantní léčebnou péči šlo o 2,9 mld. Kč méně než na lůžkovou. V předchozích dvou letech byl rozdíl v řádu desítek miliard korun ve prospěch lůžkové péče. Nicméně v době před covidem-19 byl průměrný rozdíl 4,6 mld. Kč. V roce 2022 bylo na lůžkovou léčebnou péči vydáno celkem 156 mld. Kč. V přepočtu na jednoho obyvatele to představuje 14,5 tis. Kč.

**Ambulantní léčebná péče** může být poskytována v nemocnicích nebo praktickými lékaři a specialisty v soukromých zdravotnických zařízeních či jednotlivých ordinacích. Výdaje na ambulantní léčebnou péči v roce 2022 činily **153 mld. Kč**, meziročně o rekordních 22,6 mld. Kč více. V průměru 14,2 tis. Kč na jednoho obyvatele Česka.

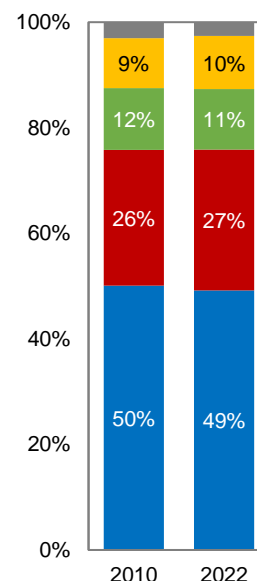
Z celkových výdajů na ambulantní léčebnou péči jde největší část (84,6 mld. Kč) na **specializovanou ambulantní péči**. Jedná se o péči, která je poskytována nejčastěji specialisty v nemocnicích nebo v samostatných ordinacích lékařů. V průměru se jednalo o částku 7,9 tis. Kč na jednoho obyvatele.

**Graf č. 1.4. Výdaje na léčebnou péči v Česku podle jejího typu, 2010–2022**

**a) absolutně v mld. Kč**



**b) struktura v %**



(1) Zahnuje denní léčebnou péči, domácí léčebnou péči a ostatní ambulantní léčebnou péči jinde nezařazenou.

**Zdroj: ČSÚ 2024, Zdravotnické účty ČR 2010–2022**

Mezi další ambulantní léčebnou péči patří **všeobecná ambulantní péče** poskytovaná nejčastěji praktickými lékaři pro děti a dorost nebo praktickými lékaři pro dospělé, za kterou bylo v roce 2022 vydáno celkem 36,4 mld. Kč.



Výdaje na **stomatologickou ambulantní péči** v roce 2022 vzrostly meziročně o 24 %, což je nejvyšší nárůst od roku 2010. Celkové výdaje za tuto péči byly 31,9 mld. Kč.

Za **denní léčebnou péči** bylo v roce 2022 vydáno celkem 7,8 mld. Kč. Nejmenší část výdajů na léčebnou péči tvoří výdaje za **domácí léčebnou péči** (377 mil. Kč v roce 2022).

### Léky a prostředky zdravotnické techniky

Na **léky<sup>4</sup> a zdravotnické prostředky** bylo už druhým rokem vynaloženo 16 % z celkových výdajů na zdravotní péči. Průměrné výdaje na léčiva a zdravotnické výrobky vztahované na jednoho obyvatele dosáhly v roce 2022 necelých 9 tis. Kč. **Léky a zdravotnický materiál** (léky, dezinfekce, obvazy, náplasti, teploměry atd.) tvořily v roce 2022 celkem 86 % výdajů této skupiny a činily 83,1 mld. Kč. Po snížení výdajů v předchozím roce se výdaje v roce 2022 meziročně zvýšily o 6 mld. Kč. Na **výdaje na terapeutické pomůcky** (brýle, naslouchadla, berle, invalidní vozíky, apod.) šlo v roce 2022 necelých 13,2 mld. Kč, což je 14 % celkových výdajů na léky a zdravotnické prostředky. Podrobnější informace jsou k dispozici v kapitole 3.3. „Výdaje za léky“.

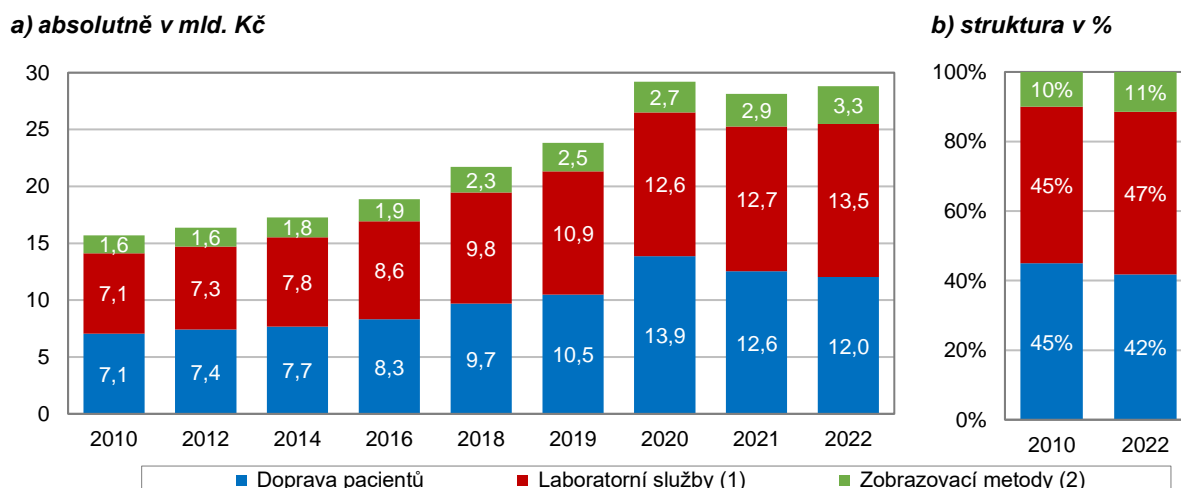
### Dlouhodobá zdravotní péče

Za **dlouhodobou zdravotní péči** bylo v roce 2022 vydáno necelých **76 mld. Kč**. **Za období 2010–2021 bylo na tuto péči vynaloženo celkem 639,3 mld. Kč**. V přepočtu na jednoho obyvatele byly průměrné výdaje za dlouhodobou péči v roce 2022 **7 tis. Kč**. Podrobnější informace včetně výdajů na dlouhodobou sociální péči jsou k dispozici v kapitole 3.2. „Výdaje na dlouhodobou péči“.

### Doplňkové služby

**Doplňkové služby**, do kterých se řadí laboratorní služby, zobrazovací metody a doprava pacientů, tvoří dlouhodobě 5 % z celkových výdajů na zdravotní péči. Struktura výdajů na jednotlivé druhy doplňkových služeb se dlouhodobě příliš nemění.

Graf č. 1.5. Výdaje na doplňkové služby v oblasti zdravotní péče v Česku, 2010–2022



(1) Laboratorní služby zahrnují především testy z klinické biochemie a mikrobiologie, testy krevní srážlivosti, genetiky, ale také z cytologie, která je nezbytnou součástí gynekologických prohlídek.

(2) Do kategorie zobrazovací metody patří např. klasické, ale i kontrastní RTG snímkování, ultrazvuková diagnostika, vyšetření pomocí počítačové tomografie (CT), zobrazování magnetickou rezonancí.

Zdroj: ČSÚ 2024, Zdravotnické účty ČR 2010–2022

<sup>4</sup> Zahrnuje léky na předpis a volně prodejné léky, **nezahrnuje léky spotřebované přímo ve zdravotnických zařízeních.**

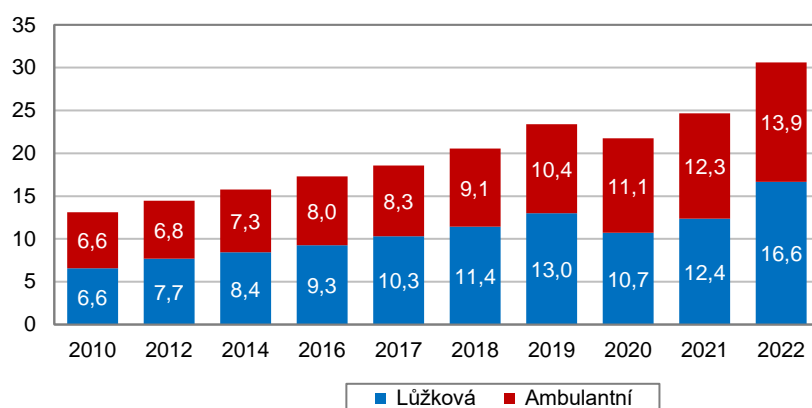
Celkem 47 % z výdajů na doplňkové služby směřovalo v roce 2022 na **laboratorní služby a to 13,5 mld. Kč**. Na dopravu **pacientů** putovalo 12 mld. Kč. Podle metodiky SHA se výdaje na zdravotnickou záchrannou službu nerozlišují zvlášť, ale jsou zahrnuty v celkových výdajích na dopravu. Zbýlá část výdajů (3,3 mld. Kč) byla vynaložena na **zobrazovací metody**.

### Rehabilitační péče

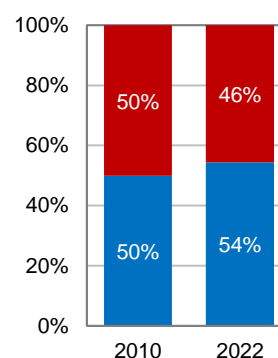
**Rehabilitační péči** lze rozdělit do dvou kategorií a to na ambulantní a lůžkovou. Od roku 2010 do roku 2019 mírně převažovaly výdaje na lůžkovou rehabilitační péči nad ambulantní. Nicméně v roce 2020 se poměr výdajů změnil a poprvé převažovala ambulantní rehabilitační péče nad lůžkovou. V roce 2021 byl poměr výdajů 1:1. Pravděpodobně v důsledku pandemie onemocnění covid-19 klesly v roce 2020 celkové výdaje na rehabilitační péči. V dalším roce se meziročně zvýšily o 13 % a v roce 2022 dokonce o 24 %. Na **lůžkovou rehabilitační péči**, kam spadá především **lázeňská péče**, bylo v roce 2022 celkem vydáno necelých **16,6 mld. Kč**. Ačkoliv byla lůžková rehabilitační péče z největší části hrazena zdravotními pojišťovnami (9 mld. Kč), ve velké míře si přispívají i pacienti sami. V roce 2022 šlo z plateb domácností na lůžkovou rehabilitační péči 6,6 mld. Kč

**Graf č. 1.6. Výdaje na rehabilitační péči v Česku podle jejího typu, 2010–2022**

a) absolutně v mld. Kč



b) struktura v %



Zdroj: ČSÚ 2024, Zdravotnické účty ČR 2010–2022

Druhým typem rehabilitační péče je **ambulantní rehabilitační péče**, kdy pacienti docházejí na procedury do **ambulantních zařízení** bez možnosti ubytování. Celkem bylo v roce 2022 za tuto péči vydáno **13,9 mld. Kč**. U ambulantní rehabilitační péče mnohonásobně převažovalo financování zdravotními pojišťovnami (necelých 12 mld. Kč) nad platbami domácností (necelé 2 mld. Kč). Zbytek (761 mil. Kč) bylo hrazeno z veřejných rozpočtů.

### Preventivní péče

Poměr výdajů na různé typy preventivní péče se v posledních letech mění. Oproti předchozímu roku, kdy bylo v rámci preventivní péče nejvíce peněz vydáno za programy pro včasné odhalení nemoci, šlo v roce 2022 nejvíce prostředků na **imunizační programy**. Do nich se řadí jak pravidelná (povinná) očkování třeba proti záškrtu, tetanu nebo černému kašli, tak i doporučená a dobrovolná očkování např. proti žloutence, chřipce či covid-19. Meziročně tyto výdaje klesly o 3,9 mld. Kč na 12,4 mld. Kč v roce 2022. Od roku 2010 do roku 2020 byly výdaje na imunizační programy zhruba o deset miliard nižší a dosahovaly maximálně 2,3 mld. Kč. V roce 2022 dosahovaly průměrné výdaje za očkování připadající na 1 obyvatele částky 1152 Kč. V předchozích letech (kromě roku 2021) to bylo v průměru 162 Kč.

**Programy pro sledování zdravotního stavu obyvatelstva** zahrnují aktivní monitoring celkového zdravotního stavu i jeho dílčích aspektů. Preventivní programy z této skupiny se zaměřují na určitá období

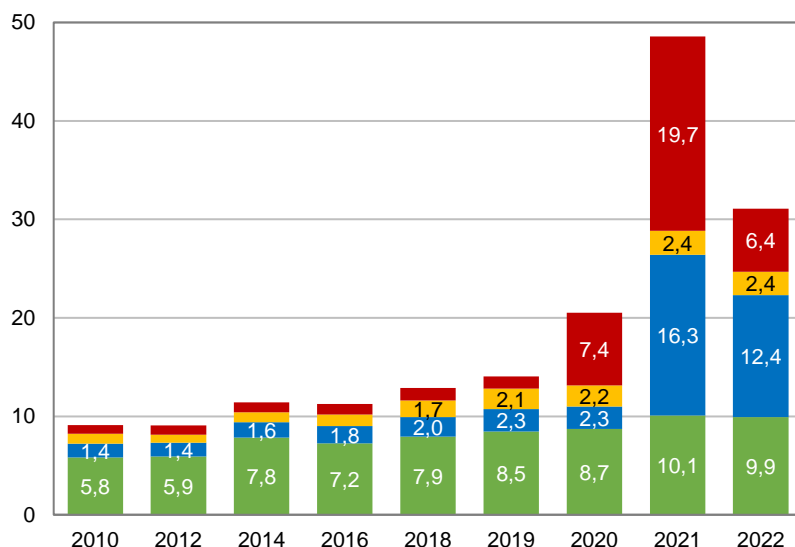
života, jako je těhotenství (předporodní a poporodní péče), růst a vývoj dítěte nebo na skupiny seniorů. Zahrnují zubní a všeobecné preventivní prohlídky. V roce 2022 bylo za tyto programy vydáno celkem 9,9 mld. Kč. Programy pro sledování zdravotního stavu obyvatelstva byly **největší měrou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění** (6,9 mld. Kč), dále byly financovány i **podniky** v rámci preventivní péče zaměstnanců (2 mld. Kč).

**Programy pro včasné odhalení nemoci** zahrnují různé typy screeningů, diagnostické testy a lékařské prohlídky. Zdravotní pojišťovny hradí některá preventivní vyšetření např. screening zhoubných nádorů, screening sluchu u novorozenců nebo preventivní prohlídky ze základního fondu veřejného zdravotního pojištění. Do této skupiny patří i PCR a antigenní testy na odhalení nemoci covid-19. **V roce 2022** bylo na programy pro včasné odhalení nemocí vynaloženo **celkem 6,4 mld. Kč** (595 Kč na 1 obyvatele).

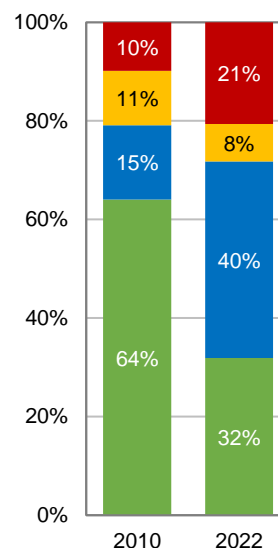
**Informační a poradenské programy** jsou zaměřeny zejména na informování jednotlivců o konkrétních zdravotních problémech, jejich podmiňujících faktorech a jejich specifických rizicích. Do roku 2018 se výdaje na tuto péči pohybovaly do 2 mld. Kč. Pomyslná hranice 2 mld. Kč byla překročena v roce 2019. V roce 2021 a 2022 činily výdaje 2,4 mld. Kč (220 Kč na jednoho obyvatele v roce 2022).

**Graf č. 1.7. Výdaje na preventivní péči v Česku podle jejího typu, 2010–2022**

**a) absolutně v mld. Kč**



**b) struktura v %**



**Zdroj: ČSÚ 2024, Zdravotnické účty ČR 2010–2022**



## 1.4. Výdaje na zdravotní péči podle typu poskytovatele

Třetí pohled na výdaje na zdravotní péči zodpovídá otázku, kde je zdravotní péče poskytována. Bude-li například lékárna, specializovaná ambulance nebo léčebna dlouhodobě nemocných součástí širšího subjektu nemocnice, pak se veškeré výdaje spotřebované v tomto zařízení objeví ve výdajích nemocnice. Podle druhu péče pak lze poznat, za jakou péči byly peníze vydány, což v případě lékárny v nemocnici mohou být například léky na předpis, u ambulance ambulantní léčebná péče a u léčebny dlouhodobě nemocných dlouhodobá lůžková péče.

Tabulka č. 1.4. Výdaje na zdravotní péči v Česku podle typu poskytovatele v letech 2010–2022 (mld. Kč)

Druh péče	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	Na 1 obyv. v r. 2022 (v Kč)
<b>Nemocnice</b>	<b>130,3</b>	<b>148,9</b>	<b>179,3</b>	<b>195,6</b>	<b>238,6</b>	<b>263,8</b>	<b>277,9</b>	<b>25 831</b>
Všeobecné nemocnice	113,8	129,0	154,2	168,3	210,5	230,3	243,7	22 645
Specializované nemocnice <sup>1)</sup>	12,1	14,9	18,8	21,0	21,1	25,2	25,7	2 386
Psychiatrické nemocnice	4,4	5,0	6,2	6,2	7,1	8,3	8,6	800
<b>Lůžková zařízení dlouhodobé péče<sup>2)</sup></b>	<b>19,8</b>	<b>23,8</b>	<b>32,4</b>	<b>35,8</b>	<b>41,9</b>	<b>45,0</b>	<b>46,3</b>	<b>4 308</b>
Zařízení ošetřovatelské péče	11,8	13,2	16,7	18,5	21,5	23,1	23,3	2 167
Léčebny pro mentálně postižené, psychiatrické a závislé	8,0	10,6	15,6	17,4	20,4	21,9	23,0	2 139
<b>Zařízení ambulantní péče</b>	<b>64,4</b>	<b>74,4</b>	<b>87,8</b>	<b>96,8</b>	<b>104,7</b>	<b>120,5</b>	<b>134,0</b>	<b>12 453</b>
Samostatné ordinace lékařů	35,2	40,9	48,6	53,5	58,6	66,9	72,9	6 776
Samostatné ordinace stomatologů	14,5	16,8	19,5	21,4	21,2	26,7	31,6	2 939
ostatní <sup>3)</sup>	14,7	16,7	19,7	21,8	24,9	26,8	29,5	2 739
<b>Zařízení poskytující doplňkové služby</b>	<b>12,1</b>	<b>13,8</b>	<b>17,0</b>	<b>18,5</b>	<b>23,7</b>	<b>27,2</b>	<b>25,5</b>	<b>2 369</b>
Doprava pacientů a záchranná služba	6,4	7,2	8,8	9,6	12,7	11,5	12,0	1 115
Laboratoře <sup>4)</sup>	5,7	6,6	8,1	9,0	11,0	15,7	13,5	1 254
<b>Lékárny a výdejny prostředků zdravotnické techniky</b>	<b>56,1</b>	<b>59,0</b>	<b>63,4</b>	<b>67,7</b>	<b>72,0</b>	<b>76,7</b>	<b>70,7</b>	<b>6 574</b>
Lékárny <sup>5)</sup>	49,1	50,7	55,0	58,8	62,3	66,0	59,7	5 552
Prodejci zdravotnického zboží a přístrojů a ostatní prodejci <sup>6)</sup>	7,0	8,3	8,4	8,9	9,7	10,7	11,0	1 022
<b>Správa systému zdrav. péče<sup>7)</sup></b>	<b>8,6</b>	<b>8,6</b>	<b>9,2</b>	<b>10,0</b>	<b>10,8</b>	<b>11,7</b>	<b>11,9</b>	<b>1 103</b>
<b>Ostatní nebo nerozlišeno<sup>8)</sup></b>	<b>10,2</b>	<b>10,8</b>	<b>14,6</b>	<b>16,5</b>	<b>31,1</b>	<b>32,6</b>	<b>30,8</b>	<b>2 864</b>
<b>Celkem</b>	<b>301,6</b>	<b>339,3</b>	<b>403,7</b>	<b>440,9</b>	<b>522,8</b>	<b>577,4</b>	<b>597,2</b>	<b>55 501</b>

(1) Zahrnuje nemocnice zaměřené na konkrétní obory (např. onkologii nebo kardiologii) mimo psychiatrické nemocnice. Například Masarykův onkologický ústav nebo Institut klinické a experimentální medicíny (IKEM).

(2) Zahrnuje např. domovy pro seniory s ošetřovatelskou péčí, zařízení hospicového typu či léčebny pro dlouhodobě nemocné.

(3) Zahrnuje ambulantní centra (zdravotnická střediska), ostatní poskytovatele ambulantní zdravotní péče (např. samostatná pracoviště fyzioterapeutů, dentálních hygienistů, dietologů atd.) a poskytovatele domácí zdravotní péče (např. geriatrické sestry a domácí ošetřovatelská péče nebo agentury domácí péče).

(4) Nezahrnuje laboratoře, které jsou součástí nemocnic.

(5) Nezahrnuje lékárny, které jsou součástí nemocnic.

(6) Zahrnuje zařízení, jejichž hlavní činností je maloobchodní prodej zdravotnických výrobků dlouhodobé spotřeby a zdravotnických pomůcek (např. pomůcky pro nedoslýchavé, dioptrické brýle a další optické pomůcky a protézy) široké veřejnosti pro individuální nebo domácí spotřebu a využití. Patří sem také zařízení, jejichž hlavní činností je výroba zdravotnických pomůcek, ale i úpravy, opravy a distribuce široké veřejnosti. Dále zahrnuje ostatní prodejce jinde nezařazené.

(7) Zahrnuje především správu zdravotních pojišťoven a dále správu rezortu zdravotnictví, tj. provoz Ministerstva zdravotnictví, hygienických stanic, SZÚ, SÚKL nebo ÚZIS.

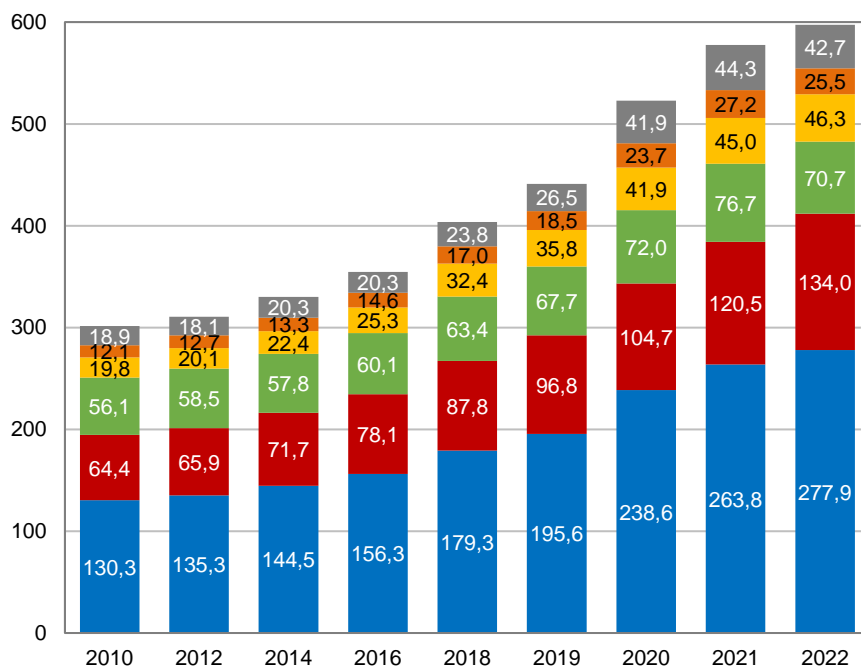
(8) Zahrnuje poskytovatele preventivní péče, organizace poskytující zdravotní péči jako sekundární činnost (např. pečovatelská služba, osobní asistence a denní stacionáře), zahraniční poskytovatele a ostatní poskytovatele jinde nezařazené.

Zdroj: ČSÚ 2024, Zdravotnické účty ČR 2010–2022

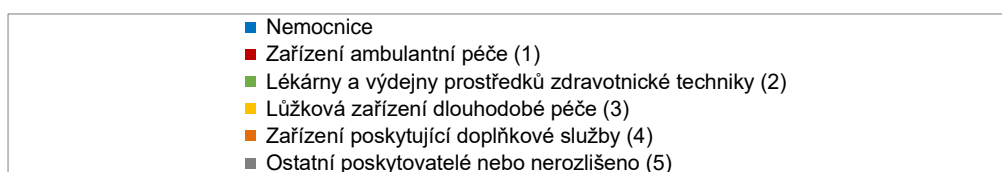
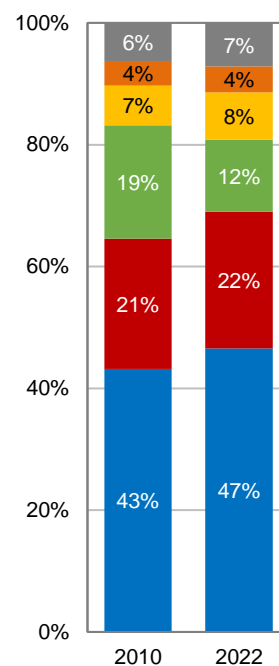
V České republice je zřízen Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb (NRPZS), který nabízí kompletní přehled o všech poskytovatelích zdravotních služeb, bez ohledu na jejich zřizovatele. Poskytuje údaje o profilu a rozsahu péče poskytované jednotlivými zdravotnickými zařízeními, obsahuje kontaktní údaje na daná zdravotnická zařízení a další podrobnější informace. Správcem a provozovatelem registru je Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR).

Graf č. 1.8. Výdaje na zdravotní péči v Česku podle typu poskytovatele, 2010–2022

a) absolutně v mld. Kč



b) struktura v %



(1) Zahrnuje např. samostatné ordinace lékařů, samostatné ordinace stomatologů, ambulantní centra a poskytovatele domácí zdravotní péče (např. agentury domácí péče).

(2) Nezahrnuje lékárny, které jsou součástí nemocnic.

(3) Zahrnuje např. domovy pro seniory s ošetrovatelskou péčí, zařízení hospicového typu či léčebny pro dlouhodobě nemocné.

(4) Zahrnuje poskytovatele dopravy pacientů, zdravotnickou záchrannou službu a laboratoře.

(5) Zahrnuje správu systému zdravotní péče, poskytovatele preventivní péče, organizace poskytující zdravotní péči jako sekundární činnost a ostatní poskytovatele jinde nezařazené.

Zdroj: ČSÚ 2024, Zdravotnické účty ČR 2010–2022

## Nemocnice

Téměř polovina celkových výdajů na zdravotní péči v Česku směřuje dlouhodobě na zdravotní péči v **nemocnicích**. V roce 2020 došlo poprvé k překročení hranice 200 mld. Kč a také k nejvyššímu meziročnímu nárůstu od roku 2010 (o 22 %). Tento nárůst souvisel s pandemií onemocnění covid-19, neboť docházelo například k bonifikaci nákladů za hospitalizované pacienty s diagnózou covid-19. V roce 2021 se výdaje zvýšily o 10,5 % na 263,8 mld. Kč, což bylo v průměru 25,1 tis. Kč na jednoho obyvatele. Následující rok došlo ke zvýšení výdajů o 5,4 %, což byl nejnižší nárůst od roku 2016. Absolutní výdaje na zdravotní péči v nemocnicích v roce 2022 činily **277,9 mld. Kč**. Z toho **243,7 mld. Kč** připadalo na **všeobecné nemocnice**, **25,7 mld. Kč** na **specializované nemocnice** (např. specializované nemocnice zaměřené na



konkrétní obory, porodnice nebo speciální sanatoria) a zbývajících **8,6 mld. Kč** náleželo **psychiatrickým nemocnicím**.

### Zařízení ambulantní péče

Druhé nejvyšší výdaje byly zaznamenány u **poskytovatelů ambulantní péče**. Podíl těchto výdajů na celkových výdajích za zdravotní péči se od roku 2010 pohyboval okolo 22 %. K nejvyššímu meziročnímu nárůstu došlo **v roce 2021** (o 15,1 %). Druhý nejvyšší nárůst o 11,2 % nastal v roce 2022 a výdaje v zařízeních ambulantní péče tak činily 134 mld. Kč. Z toho 54 % výdajů poskytovatelů ambulantní péče připadalo na samostatné ordinace lékařů, 24 % na samostatné ordinace zubních lékařů, 13 % na ambulantní centra, 3 % na poskytovatele služeb domácí péče a 6 % na ostatní poskytovatele ambulantní péče, kam spadají například ordinace logopeda nebo psychologa.

### Lékárny a výdejny prostředků zdravotnické techniky

Lékárny a výdejny prostředků zdravotnické techniky se v roce 2022 podílely z 11,8 % na celkových výdajích na zdravotní péči (**70,7 mld. Kč**), což je nejméně od roku 2010. Meziročně došlo ke snížení výdajů o necelých 6 mld. Kč. Do této kategorie patří specializované provozovny, které se zaměřují na **maloobchodní prodej** farmaceutických výrobků a lékařských nástrojů nebo zdravotnických prostředků, jako jsou dioptrické brýle, naslouchátka, ortopedické a protetické pomůcky. Provozovny rovněž zajišťují montáž a opravy těchto výrobků. Přičemž **samostatné lékárny** se v roce 2022 podílely na výdajích kategorie poskytovatelů lékárny a výdejny prostředků zdravotnické techniky z **84 % (59,7 mld. Kč)**.

### Lůžková zařízení dlouhodobé péče

Celkem 46,3 mld. Kč šlo v roce 2022 do **lůžkových zařízení dlouhodobé péče** (necelých 8 % z celkových výdajů na zdravotní péči). Převážně byly tyto výdaje spotřebovány **v zařízeních ošetrovatelské dlouhodobé péče** nebo **léčebnách duševního zdraví a pro osoby ohrožené závislostmi**.

### Poskytovatelé doplňkových služeb

Výdaje za poskytovatele doplňkových služeb činily **v roce 2022 celkem 25,5 mld. Kč**. Z toho celkem 53 % připadalo na **služby v laboratořích** a 47 % na poskytovatele **dopravy pacientů a záchranné služby**.

### Poskytovatelé správy a financování zdravotnictví

Tato kategorie zahrnuje vládní instituce, které spravují v rámci své činnosti množství strategických dokumentů z oblasti zdravotnictví, normy pro lékaře a ostatní zdravotnický personál a přidělování licencí poskytovatelům zdravotní péče (např. Ministerstvo zdravotnictví, zdravotní odbory krajských úřadů, Ústav zdravotnických informací a statistiky) a v neposlední řadě zdravotní pojišťovny. Výdaje na poskytovatele správy a financování zdravotnictví byly **v roce 2022 celkem 11,9 mld. Kč**.

### Poskytovatelé preventivní péče

Mezi **poskytovatele preventivní péče** se řadí organizace uskutečňující především kolektivní preventivní programy a kampaně v oblasti veřejného zdraví zaměřené na konkrétní skupiny fyzických osob nebo na celou populaci. **V roce 2022** činily výdaje této kategorie poskytovatelů **celkem 3 mld. Kč**.